

UDK –902
94

ISSN 2490-3930 (print)
ISSN 2744-1318 (online)
GODINA VIII/BROJ 8

UDRUŽENJE ZA PROUČAVANJE I PROMOVIRANJE ILIRSKOG NASLIJEĐA I DREVNIH I KLASIČNIH CIVILIZACIJA
BATHINVS

GODIŠNJAK UDRUŽENJA BATHINVS ACTA ILLYRICA

SARAJEVO, 2024.

IZDAVAČ / PUBLISHER:

*Udruženje za proučavanje i promoviranje ilirskog naslijeđa
i drevnih i klasičnih civilizacija "BATHINVS"*
*The Association for the Study and Promotion of Illyrian heritage,
Ancient and Classical civilizations "BATHINVS"*
Topal Osman Paše 20, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
<http://bathinvs.com/>

ZA IZDAVAČA / FOR THE PUBLISHER: Dženan Brigić

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK / EDITOR-IN-CHIEF: Edin Veletovac

IZVRŠNI UREDNIK / EXECUTIVE EDITOR: Amra Šaćić Beća

REDAKCIJA / EDITORIAL BOARD:

Enver Imamović (Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Philosophy, University of Sarajevo);
Milan Lovenjak (Filozofski fakultet Univerziteta u Ljubljani / Faculty of Arts, University of Ljubljana);
Marcel Burić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu / Faculty of Humanities and Social Sciences, University
of Zagreb); Branka Migotti (Zagreb, Hrvatska / Zagreb, Croatia); Salmedin Mesihović (Filozofski fakultet
Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Philosophy, University of Sarajevo); Ivan Basić (Filozofski fakultet
Sveučilišta u Splitu / Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split); Olga Pelcer-Vujačić
(Institut za istoriju Univerziteta Crne Gore / Historical institute of the University of Montenegro);
Siniša Bilić-Dujmušić (Hrvatsko katoličko Sveučilište u Zagrebu / Catholic University of Croatia);
Drago Župarić (Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Philosophy, University of Sarajevo);
Bego Omerčević (Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli / Faculty of Philosophy, University of Tuzla);
Ivan Radman-Livaja (Arheološki muzej u Zagrebu / Archaeological Museum in Zagreb); Marko A. Janković
(Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu / Faculty of Philosophy, University of Belgrade);
Dejan Gazivoda (Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore / Center for Conservation and Archaeology
of Montenegro); Lucijana Šešelj (Filozofski fakultet u Sveučilištu u Rijeci / Faculty of Humanities and Social
Sciences, University of Rijeka); Diana Sergeeva Dobрева (Odsjek za kulturu i civilizaciju Univerziteta u
Veroni / Department of Cultures and Civilizations, University of Verona); Uroš Matić (Univerzitet u Inzbruck
/ University of Innsbruck) Mattia Vitelli Casella (University of Bologna); Danijel Džino (Macquarie
University), Dragana Mladenović (Univerzitet u Southampton, Fakultet za za humanistiku / University
of Southampton, School of Humanities) i Nada Bulić (Sveučilište u Zadru, Odjel za klasičnu filologiju /
University of Zadar, Department of Classical Philology)

SEKRETAR REDAKCIJE / SECRETARY OF THE EDITORIAL BOARD: Dženana Kurtović

RECENZENTSKI ODBOR / ADVISORY BOARD:

Adnan Busuladžić (Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Philosophy, University of Sarajevo),
Nadežda Gavrilović Vitas (Arheološki institut, Beograd / Institute of Archaeology, Belgrade),
Maria Mariola Glavan (Sveučilište u Zadru, Odjel za klasičnu filologiju / University of Zadar, Department
of Classical Philology), Tomislav Karlović (Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu / Faculty of Law, University
of Zagreb), Almir Marić (Fakultet humanističkih nauka Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru / Faculty
of Humanities "Džemal Bijedić" University of Mostar), Ina Miloglav (Filozofski fakultet Sveučilišta u
Zagrebu / Faculty of Philosophy, University of Zagreb), Gligor Samardžić (Filozofski fakultet Univerziteta
u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici / Faculty of Philosophy, University of Priština with
temporary seat in Kosovska Mitrovica), Vladimir P. Petrović (Balkanološki institut SANU / Institute for
Balkans Studies), Ljubica Perinić (Odsjek za arheologiju Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Zagrebu,
Hrvatske akademija znanosti i umjetnosti / Department of Historical and Social Sciences in Zagreb, Division
of Archaeology, Croatian Academy of Sciences and Arts), Slobodanka Prtija (Filozofski fakultet Univerziteta u
Banjoj Luci / Faculty of Philosophy, University of Banja Luka)

Udruženje za proučavanje i promoviranje ilirskog naslijeđa i
drevnih i klasičnih civilizacija
“BATHINVS”

Acta Illyrica

Godišnjak Udruženja BATHINVS
Godina VIII/Broj 8

SARAJEVO, 2024.

SADRŽAJ / CONTENTS

PREDGOVOR / FOREWORD 7

IZVORNI NAUČNI RADOVI, IZLAGANJA SA NAUČNIH SKUPOVA / ORIGINAL RESEARCH ARTICLES AND CONFERENCE PAPERS

Drago Župarić & Seada Brkan – *Lektisternij: bogovi za stolom u antičkom Rimu / Lectisternium: Gods at the Table in Ancient Rome* 17

Amra Šaćić Beća – *The Daorsi, Daorson, Municipium Diluntum, and the question of (dis)continuity / Daorsi, Daorson, Municipium Diluntum i pitanje (dis)kontinuiteta* 35

Goran Popović – *Dva rimska nadgrobna spomenika iz istočne Bosne / Two Roman Tombstones from Eastern Bosnia* 61

Ajla Šabanija Softić – *Utjecaj rudarstva na urbani razvoj Domavije / The Impact of Mining on the Development of Domavia* 75

Radmila Zotović – *Liberov kult na području istočnog dela rimske provincije Dalmacije / The Cult of Liber in the Eastern Part of the Roman Province of Dalmatia* 99

Salmedin Mesihović – *Tragovi kraja Aqu(a)e, njene municipalne jedinice i antičkog načina života na sarajevskom području / Traces of Ending of Aqu(a)e, its Municipal Unit and the Ancient Way of Life in the Sarajevo Area* 113

Ago Mujkanović – *“Arheološka istraživanja” Tome Dragičevića u sjeveroistočnoj Bosni / “Archaeological research” by Tomo Dragičević in Northeastern Bosnia* 135

Zdravko Lučić – *Wie wurde die Provinz Bithynien verwaltet? / Kako se upravljalo rimskom provincijom Bitinijom?* 161

BIOGRAFIJE I PRIKAZI / BIOGRAPHIES AND REVIEWS

Adnan Kaljanac – *ALOJZ BENAC – Povodom 110. godišnjice rođenja* 175

Meldin Kešetović – *Prikaz knjige: Ivan Matijević, Officium consularis provinciae Dalmatiae. Vojnici u službi namjesnika rimske Dalmacije u doba principata, Književni krug Split – Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2020, 208 str.* 181

Elma Džigal – Prikaz knjige: Predrag Novaković, <i>The History of Archaeology in the Western Balkans</i> , Ljubljana University Press, Ljubljana, 2021, 503 str.	185
Faris Šaćić – Prikaz knjige: Vladimir D. Mihajlović, <i>Rimsko nasleđe u Srbiji: nauka, prosveta i javnost / Roman Heritage in Serbia: Academia, Education and the Public</i> , Filozofski fakultet Novi Sad, Novi Sad, 2023, str. 558.....	191
UPUTSTVA AUTORIMA.....	197
AUTHOR GUIDELINES.....	203
UPUTSTVA RECENZENTIMA.....	209
REVIEWER GUIDELINES.....	211

PREDGOVOR

Poštovani,

U Vašim rukama nalazi se osmi broj časopisa *Acta Illyrica*, Godišnjaka Udruženja "BATHINVS". Kao što je slučaj i sa svakim prethodnim brojem, sa zadovoljstvom mogu ustvrditi da je i ovaj svojim kvalitetom ispunio, prije svega, naučne parametre, a onda i tehničke karakteristike koje zahtijeva moderno izdavaštvo. Članovi Udruženja "BATHINVS" i naši brojni saradnici, uložili su veliki trud da osmi broj Godišnjaka dostigne, a mogu čak i da kažem, i prevaziđe po kvaliteti svoje prethodnike. Mnogi će reći da je to očekivano, ali zaista samo oni koji se bave ovim mukotrpnim poslom u današnjem svijetu mogu znati koliko je to težak zadatak. Upravo iz tog razloga, želim izraziti iznimnu zahvalnost na trudu i vremenu saradnicima koji su učestvovali u procesu izdavaštva osmoga broja časopisa. Zaista, bilo bi previše na ovom mjestu izdvajati sve pojedince koje su na jedan ili drugi način pružile svoj doprinos, ali treba istaknuti da pored brojnih kolega iz Bosne i Hercegovine, naša saradnja i partnerstvo se odvija sa stručnjacima i institucijama iz Hrvatske, Austrije, Australije, Italije, Velike Britanije, pa i šire. Za nas koji radimo na ovom projektu, to je najbolji dokaz koliko je naš trud prepoznat od kolega u akademskoj zajednici diljem svijeta.

Prije nego što bude riječi o sadržaju osmog broja časopisa, moram naglasiti za sve one koji drže ovaj broj časopisa u svojim rukama, da je 2024. godina jubilarna za Udruženje "BATHINVS". Naime, ove godine proslavili smo desetu godišnjicu našeg postojanja, pa smo se, u skladu s tim, svojim aktivnostima potrudili obilježiti je kako to i dolikuje, radno, a zaključiti je svečano. Stoga ćemo u prvom dijelu, kao i u prethodnim brojevima, prvo predstaviti naše aktivnosti kojima smo obilježili 2024. godinu. Svečana promocija sedmog broja časopisa *Acta Illyrica* održana je 6. 2. 2024. u sali dekanata Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Promocija je organizovana u saradnji sa Centrom za historijska istraživanja (Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet), koji je bio i domaćin iste, dok su promotori bili prof. dr. Bego Omerčević (Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli), prof. dr. Adnan Kaljanac (Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet) i doc. dr. Emir Šišić (Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet). Moderatorica na promociji je bila prof. dr. Amra Šaćić Beća (Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet), koja je ujedno i izvršna urednica časopisa *Acta Illyrica*. Nakon promocije, tradicionalno su dodijeljene i nagrade studentima za najbolje radove u okviru nagradnog konkursa "Prof. dr. Esad Pašalić". Nagrade je uručila akademkinja prof. dr. Adila Pašalić Kreso (Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine), koja je tom prilikom održala i prigodan govor.

Udruženje “BATHINVS” povodom obilježavanja desete godišnjice svoga postojanja u saradnji sa Vijećem kongresa bošnjačkih intelektualaca 18. 5. 2024. godine organizovalo je okrugli stol i panel diskusiju na temu “Antička prošlost kao oružje u rukama modernog nacionalizma”. Događaj se održao u prostorijama Vijeća kongresa bošnjačkih intelektualaca. Učešće na ovom događaju uzeli su prof. dr. Bego Omerčević, prof. dr. Salmedin Mesihović, prof. dr. Adnan Kaljanac, prof. dr. Amra Šaćić, dr. sc. Edin Veletovac, Jesenko Hadžihasanović, MA i Fadil Hadžiabdić, MA. Okrugli stol je bio podijeljen na dva panela. Prvi panel je nosio naziv *Percepcija antičke prošlosti u nacionalnim diskursima 19. i 20. stoljeća*, a referate su izlagali sljedeći učesnici: prof. dr. Bego Omerčević – *Rim i Iliri – pitanje tolerancije*, prof. dr. Salmedin Mesihović – *Rimski koncept imperium orbis i njegova zloupotreba u moderni i postmoderni*, dr. sc. Edin Veletovac – *Ilirski pokret kao preteča hrvatskog nacionalizma* te prof. dr. Adnan Kaljanac – *Upotreba ilirskog heoroizma kao preteče NOB-e*. Drugi panel imao je naziv *Zloupotreba antičke prošlosti u savremenim politikama i nacionalističkim ideologijama u jugoistočnoj Evropi*. Referate tokom ovog panela izlagali su prema redosljedju prof. dr. Amra Šaćić Beća – *Ilirske hipoteze u zenitu nestanka Jugoslavije*, zatim Jesenko Hadžihasanović, MA – *Arheologija, naučna komunikacija i nacionalizam* te Fadil Hadžiabdić, MA – *Pseudohistorija kao gorivo za paljenje narodnih masa, bijeg od stvarnosti u mitologizaciju prošlosti*. Na kraju svakog panela bila je upriličena diskusija sa gostima koji su bili prisutni na okruglom stolu. Sumirajući ovaj događaj, moramo naglasiti da je ovo bio prvi događaj ovakve vrste u Bosni i Hercegovini, a koji problematizira zloupotrebu antičke prošlosti u modernim politikama i nacionalističkim ideologijama.

Tradicionalni ciklus javnih predavanja, osmi po redu, održan je 9. 10. 2024. godine u saradnji sa Udruženjem “Znamen” iz Ilijaša, a glavna tema ovogodišnjeg ciklusa bila je *Batonov rat – Veliki ilirski ustanak protiv Rimskog Carstva*. Predavanje je održano u prostorijama Biznis centra Ilijaš, a predavači su bili dr. sc. Edin Veletovac sa referatom *Uzroci Batonovog rata*, dok je drugi predavač bila prof. dr. Amra Šaćić Beća sa izlaganjem *Veliki ilirski ustanak kroz prizmu historijskih izvora – hronologija događaja*. Moderatorica na ovogodišnjem ciklusu javnih predavanja bila je Dženana Kurtović, MA.

Povodom jubileja desete godišnjice osnivanja Udruženja “BATHINVS”, članovi Udruženja organizovali su svečanu akademiju, koja je za cilj imala obilježiti ovaj jubilej, kao i dodijeliti zahvalnice zaslužnim pojedincima, ustanovama i pravnim licima, koji su tokom svih ovih godina bili uz nas. Akademija se održala 20. 11. 2024. godine u Brusa bezistanu, čiji nam je prostor ljubazno ustupila JU Muzej Sarajeva. Događaj je okupio brojne prijatelje Udruženja, akademike, profesore, saradnike i

studente koji su svojim prisustvom uveličali ovaj događaj. Prisutnima su se obratili dr. sc. Edin Veletovac, predsjednik Udruženja, a nakon njega i prof. dr. Amra Šaćić Beća, članica Nadzornog odbora. Nakon prigodnih govora, pristupilo se uručivanju zahvalnica najzaslužnijim pojedincima i institucijama koji su doprinijeli radu Udruženja “BATHINVS”. Zahvalnice su dobili: Agencija Bestfin, Mirsada Murtić, Aida Hasović, Amra Mekić, Dževad Drino, Samra Čebirić Biberović, Elvira Poljak Bajramović, Odsjek za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Centar za historijska istraživanja (CeHIS), Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, Almir Marić, Alka Domić Kunić, Feđa Milivojević, portal “Historiografija.ba”, Branka Migotti, Bego Omerčević, Adis Duhović (Agencija Perfecta), Enver Imamović, Vijeće kongresa bošnjačkih intelektualaca, porodica Pašalić, JU Muzej Sarajeva. Prisutnima su se obratili članovi porodice Pašalić, Adnan Kaljanac, Enver Imamović, Husnija Kamberović, Indira Kučuk-Sorguč. Voditeljica programa bila je Selma Oruč. Svim dobitnicima zahvalnice, kao i svima koji su učestvovali u organizaciji ovog svečanog događaja od srca želim da se zahvalim i na ovom mjestu.

Kao i prethodnih godina, Udruženje “BATHINVS” je u saradnji sa članovima porodice Pašalić raspisalo javni poziv za predaju radova za nagradni fond “Prof. dr. Esad Pašalić”. Ovo je bio već šesti put od kako se dodjeljuje ova nagrada te je sada već možemo svrstati u tradicionalnu manifestaciju koju organizuje Udruženje. Glavni razlog postojanja ove nagrade je animirati studente za proučavanje antičke historije i arheologije, kao i kulturno-historijskog naslijeđa koje pripada tom razdoblju. Zainteresovani studenti da bi konkurisali na ovom pozivu trebali su uraditi prikaz jedne od dvadeset i dvije publikacije koje su se našle na listi, a u skladu sa pravilima objavljenim u tekstu na web stranici Udruženja. Nagradni fond je bio 1000 KM, koji je raspoređen na sljedeći način:

1. mjesto – 500 konvertibilnih maraka
2. mjesto – 300 konvertibilnih maraka
3. mjesto – 200 konvertibilnih maraka

Konkurs je objavljen 3. 8. 2023. godine, a pravo učešća imali su studenti II ciklusa studija historije i arheologije, te studenti III ciklusa doktorskog studija arheologije i antičke historije. Studenti II ciklusa studija mogli su se prijaviti na javni poziv pod uslovom da studiraju na jednom od univerziteta u Bosni i Hercegovini, dok su studenti III ciklusa imali pravo na prijavu i u slučaju da studiraju u inostranstvu. Javni poziv je bio objavljen na web stranici Udruženja “BATHINVS” (www.bathinvs.com). Komisiju koja je bila zadužena za valorizaciju pristiglih radova

činili su: prof. dr. sc. Bego Omerčević (predsjednik komisije; redovni profesor u penziji, dugogodišnji nositelj kolegija iz oblasti historije Starog vijeka na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, kao i dugogodišnji dekan u istoimenoj instituciji te redovni član Redakcije časopisa *Acta Illyrica*), prof. dr. sc. Almir Marić (član; nositelj kolegija iz oblasti historije Starog vijeka na Fakultetu humanističkih nauka Univerziteta “Džemal Bijedić” u Mostaru), doc. dr. Feđa Milivojević (član; Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci). Ovdje želimo napomenuti da je zbog sukoba interesa prikaz knjige *Rimske pomoćne kohorte na Humcu / Roman auxiliary cohorts in Humac*, umjesto prof. dr. Almira Marića koji je autor navedene publikacije, ocjenjivao prof. dr. Zijad Šehić (redovni profesor na Odsjeku za historiju Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet).

Po isteku roka za prijavu kandidata, stručna komisija je pristupila ocjenjivanju pristiglih radova, te saopštila sljedeću rang listu:

1. mjesto Meldin Kešetović (student II ciklusa Odsjeka za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu). Za nagradu “Prof. dr. Esad Pašalić”. Meldin Kešetović je konkurisao sa prikazom knjige “Officium consularis provinciae Dalmatiae”, autora Ivana Matijevića.
2. mjesto Elma Džigal (studentica II ciklusa Odsjeka za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu). Za nagradu “Prof. dr. Esad Pašalić”, Elma Džigal je konkurisala sa prikazom knjige “The History of Archaeology in the Western Balkans”, autora Predraga Novakovića.
2. mjesto Faris Šaćić (student II ciklusa Odsjeka za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu). Za nagradu “Prof. dr. Esad Pašalić”, Faris Šaćić je konkurisao sa prikazom knjige “Rimsko nasleđe u Srbiji: nauka, prosveta i javnost / Roman Heritage in Serbia: Academia, Education and the Public”, autora Vladimira Mihajlovića.

Osim novčanih nagrada, gore navedena tri prikaza, kao dodatni stimulans autorima, objavljena su u ovom broju Godišnjaka *Acta Illyrica*, u sekciji *Prikazi*, uz nadu da njihov pravi naučni rad tek počinje.

Napomena: Aplikanti Elma Džigal i Faris Šaćić imali su jednak broj bodova, te je stoga odlučeno da ova dva studenta podijele ukupnu nagradu za drugo i treće mjesto.

Sada je vrijeme da se vratimo na suštinu koju čini ovaj časopis, a to su naučni radovi objavljeni u njemu. Na stranicama ispred čitaoca se nalazi ukupno osam na-

učno-istraživačkih radova, te četiri rada u sekciji *Biografije i prikazi*, od kojih su tri zapravo studentski prikazi kojima su oni konkurisali na nagradni fond “Prof. dr. Esad Pašalić”, dok jedan rad predstavlja biografiju i kritički osvrt na naučno djelovanje arheologa Alojza Benca. Zaprimljeni radovi koji nisu pozitivno ocijenjeni od strane stručnih recenzenata nisu objavljeni. Urednički i redakcioni odbor kao i do sada nisu ulazili u procjenu kvalitete pristiglih radova, već su taj nezahvalni posao u potpunosti prepustili recenzentskom timu uglednih stručnjaka. Uputstva na temelju kojih je recenzentski odbor ocjenjivao i rangirao pristigle radove nalaze se na web stranici Udruženja “BATHINVS”, a također se može pronaći i kao dodatak na kraju svakog broja Godišnjaka *Acta Illyrica*. Sedam radova od ovdje osam objavljenih bave se razdobljem rimske historije. Od toga broja, njih pet obrađuje probleme sa prostora rimske provincije Dalmacije, jedan se bavi rimskom upravom u provinciji Bitiniji, dok jedan članak obrađuje tematiku iz rimske društvene, odnosno religijske historije. Posljednji rad koji spominjemo iz ove sekcije obrađuje arheološko djelovanje Tome Dragičevića u sjeveroistočnoj Bosni. Zadovoljstvo nam je istaknuti da je od osam objavljenih radova, njih čak sedam ocijenjeno kvalifikacijom kao izvorni naučni rad, dok jedan članak predstavlja izlaganje sa naučnog skupa.

Kada je u pitanju Redakcioni odbor, on je ostao nepromijenjen u odnosu na prethodni broj. Nikada nećemo moći dovoljno naglasiti ponos koji osjećamo kada se pogledaju renomirana imena koja se nalaze u Redakcionom odboru. To zaista govori da je trud koji ulažemo u ovaj naučni časopis prepoznat od strane akademske zajednice ne samo u regionu, već i mnogo šire. Osim stručnjaka iz matične Bosne i Hercegovine, zemlje iz kojih dolaze ostali članovi Redakcionog odbora su Hrvatska, Srbija, Crna Gora, Slovenija, Italija, Austrija i Australija. Redakciju ovog osmog broja časopisa čine: Enver Imamović (Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Philosophy, University of Sarajevo); Milan Lovenjak (Filozofski fakultet Univerziteta u Ljubljani / Faculty of Arts, University of Ljubljana); Marcel Burić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu / Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb); Branka Migotti (Zagreb, Hrvatska / Zagreb, Croatia); Salmedin Mesihović (Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Philosophy, University of Sarajevo); Ivan Basić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu / Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split); Olga Pelcer-Vujačić (Institut za istoriju Univerziteta Crne Gore / Historical institute of the University of Montenegro); Siniša Bilić-Dujmušić (Hrvatsko katoličko Sveučilište u Zagrebu / Catholic University of Croatia); Drago Župarić (Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Philosophy, University of Sarajevo); Bego Omerčević (Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli / Faculty of Philosophy,

University of Tuzla); Ivan Radman-Livaja (Arheološki muzej u Zagrebu / Archaeological Museum in Zagreb); Marko A. Janković (Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu / Faculty of Philosophy, University of Belgrade); Dejan Gazivoda (Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore / Center for Conservation and Archaeology of Montenegro); Lucijana Šešelj (Filozofski fakultet u Sveučilišta u Rijeci / Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka); Diana Sergeeva Dobrova (Odsjek za kulturu i civilizaciju Univerziteta u Veroni / Department of Cultures and Civilizations, University of Verona); Uroš Matić (Univerzitet u Innsbuku / University of Innsbruck), Danijel Džino (Department of History and Archaeology, Macquarie University), Mattia Vitelli Casella (Department of History and Cultures, University of Bologna), Dragana Mladenović (University of Southampton, School of Humanities, Velika Britanija) i Nada Bulić (Sveučilište u Zadru, Odjel za klasičnu filologiju, Hrvatska).

Urednički kolegij je ostao nepromijenjen u odnosu na prethodni broj i čine ga: glavni i odgovorni urednik dr. sc. Edin Veletovac, predsjednik Udruženja “BATHINVS”, izvršna urednica časopisa je prof. dr. Amra Šaćić Beća sa Katedre za stari vijek, Odsjek za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, sekretar Redakcije časopisa *Acta Illyrica* Dženana Kurtović, MA (sekretar Udruženja “BATHINVS”).

Recenzentski odbor osmog broja časopisa *Acta Illyrica* čine: Adnan Busuladžić (Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Philosophy, University of Sarajevo), Nadežda Gavrilović Vitas (Arheološki institut, Beograd / Institute of Archaeology, Belgrade), Maria Mariola Glavan (Sveučilište u Zadru, Odjel za klasičnu filologiju / University of Zadar, Department of Classical Philology), Tomislav Karlović (Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu / Faculty of Law, University of Zagreb), Almir Marić (Fakultet humanističkih nauka Univerziteta “Džemal Bijedić” u Mostaru / Faculty of Humanities “Džemal Bijedić” University of Mostar), Ina Miloglav (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu / Faculty of Philosophy, University of Zagreb), Gligor Samardžić (Filozofski fakultet Univerziteta u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici / Faculty of Philosophy, University of Priština with temporary seat in Kosovska Mitrovica), Vladimir P. Petrović (Balkanološki institut SANU / Institute for Balkans Studies), Ljubica Perinić (Odsjek za arheologiju Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Zagrebu, Hrvatske akademija znanosti i umjetnosti / Department of Historical and Social Sciences in Zagreb, Division of Archaeology, Croatian Academy of Sciences and Arts), Slobodanka Prtija (Filozofski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci / Faculty of Philosophy, University of Banja Luka).

Koristimo se ovom prilikom da se na stručnom angažmanu zahvalimo i sljedećim kolegama: Adnanu Kaljancu (Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Philosophy, University of Sarajevo), Mirzi Hebibu (Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Law, University of Sarajevo), Svetozaru Boškovu (Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu / Faculty of Philosophy, University of Novi Sad) i Perici Špeharu (Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu / Faculty of Philosophy, University of Belgrade).

Godišnjak *Acta Illyrica* je indeksiran i arhiviran u američkoj bazi podataka Complementary Index – EBSCO Host, koja se smatra jednom od najpotpunijih baza kada su u pitanju stručni časopisi iz oblasti humanističkih i društvenih nauka. U navedenoj bazi je indeksirano preko 3.7 milijardi publikacija vodećih svjetskih izdavača. Na ovaj način *Acta Illyrica* je dostupna za preko 14.000 naučnih i obrazovnih institucija širom svijeta. Također, od prošlog broja, *Acta Illyrica* je indeksirana i arhivirana u jednoj od najvažnijih baza podataka za humanističke nauke, ERIH PLUS. Pored toga, *Acta Illyrica* je indeksirana i u CEEOL bazi podataka, koja je predstavlja vodeću bibliotekarsku bazu akademskih časopisa i knjiga, specijaliziranu za prostor centralne i jugoistočne Evrope. Na kraju, *Acta Illyrica* je indeksirana i u bazi podataka ROAD (Directory of Open Access scholarly Resources). Pored toga, veliko priznanje za časopis *Acta Illyrica* došlo je prošle godine kada je on uvršten u kategoriju naučnih časopisa područja 10 za antiku, klasičnu filozofiju i umjetnost. Procjena je urađena od strane Italijanske nacionalne agencije za evaluaciju univerziteta i istraživačkih instituta (Agenzia nazionale di Valutazione del Sistema Universitario e della Ricerca – ANVUR / www.anvur.it). Ovo znači da svi radovi koji su objavljeni ili će biti objavljeni u časopisu *Acta Illyrica*, u Italiji se vrednuju kao radovi prve kategorije, što je u Bosni i Hercegovini ekvivalent bazama Web of Science Master Journal List i Scopus.

Naslovnicu ovog broja časopisa krase reljefna ploča iz Dardagana kod Zvornika na kojoj je prikazano orijentalno božanstvo Mitra. Ovim želimo da i kroz sadržaj naslovnice promoviramo prahistorijsko i antičko naslijeđe Bosne i Hercegovine, a koje je pohranjeno u muzejskim institucijama primarno Bosne i Hercegovine, a onda i šire regije. Zahvaljujemo se cijenjenim kolegama iz JU Muzej istočne Bosne u Tuzli na ustupljenim fotografijama, a posebno direktoru istoimene institucije Ljubiši Veljkoviću.

Na kraju, kao i u svakom broju, želimo da izrazimo veliku zahvalnost svim članovima Redakcije i Recenzentskog odbora, koji su izdvojili svoje dragocjeno vrijeme i posvetili ga povećanju kvalitete časopisa *Acta Illyrica*. Godišnjak *Acta Illyrica* davno je prevazišao okvire Bosne i Hercegovine i već odavno je jasno da on zapravo predstavlja

jedan međunarodni projekat, o čemu prvenstveno govori sastav Redakcionog i Recenzentskog odbora.

Kao i svaki put do sada, želimo izraziti zahvalnost za stručnu pomoć Elviri Poljak, bibliotekarki Odsjeka za historiju i Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu, bez čijeg doprinosa, nijedan rad ne bi imao bibliotekarsku kvalifikaciju. Pored toga, zahvalnost dugujemo i Samri Čebirić-Biberović, MA, koja se pobrinula za prijevod tekstova na engleski jezik, te dipl. Amri Mekić koja je još jednom uradila besprijekoran posao kada je tehnička priprema časopisa u pitanju, kao i vizuelni izgled naslovnice. Izražavamo zahvalnost i Aidi Hasović, MA, koja je kao i uvijek uradila odličan posao na poslovima lekture i korekture. Zahvalnost dugujemo i mr. sc. Nadini Grebović-Lendo, direktorici biblioteka Univerziteta u Sarajevu, kao i Vahidu Piraliću, bibliotekaru Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, na nesebičnoj pomoći i savjetima kojima su dodatno pomogli unaprijediti kvalitetu Godišnjaka *Acta Illyrica*. Također, zahvaljujemo se prof. dr. Begi Omerčeviću na nesebičnoj i konstantnoj podršci radu Udruženja "BATHINVS" koja traje još od njegovog osnivanja 2014. godine. Naravno, zahvaljujemo se i svim bliskim prijateljima, mentorima, saradnicima i kolegama, bez čije podrške ni ovaj broj ne bi bilo moguće publicirati.

Na kraju, zahvaljujemo se Federalnom ministarstvu za obrazovanje i nauku, Fondaciji za izdavaštvo, kao i Ministarstvu za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo koji su pomogli finansirati štampanje ovog broja časopisa.

Glavni i odgovorni urednik
Dr. sc. Edin Veletovac